Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
6261/A

1536

Theophilus

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
6261/A

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
6261/A

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
6261/A

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
6261/A

6261 /A

D. III

/p

Theophilus

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
6261/A

~~21. a~~ 11.043
1-B 21

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
6261/A

THEOPHILI PROTOSPATHARII DE CORPORIS humani fabrica Libri quinque a Iunio Paulo Crasso Patauino in Latinam Orationem conuersi.

HIPPOCRATIS PRETEREA COI de purgatoriis medicamentis Libellus perutilis, ac desideratus ab eodem Iun. Paulo Cras. Latinitate donatus.

Famam extendere factis, est Virtutis opus.

Venetiis. M. D. XXXVI.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
6261/A

IVN. PAVLVS CRAS. ANDREAE CORnelio Patritio Veneto Ampliſſimo Brixiæ Epiſcopo. S. D. P.

PERVETVS Apud quoſdam ſcientię profeſſores opinio fuit Andrea Corneli ſanctiſſime Epiſcope hominum genus brutis animantibus multis cognationis uinculis eſſe coniunctum, nullaq́; eas nobilitate anteire, atq; id nonnullis infirmis rationibus defendere conati ſunt: ad tantum furoris iidem peruenerunt, ut bruta quoq; rationem poſſidere ſibi in animum induxerint, quæ licet uocali ſermone carerent, quem græci προφορικὸν nominant, interno ſaltem, qui fit in anima, & ab eadem gente ἐνδιάθετος dicitur, uti manifeſtò uideantur. Iidem hominum, brutorumq́; animas (quod in extremo dementiæ eſt) ad unicam ſpeciem redegerunt, & appellatam a græcis μετεμψύχωσιν ſumma contẽtione tutati ſunt. Hanc ueterum ſententiam plane fatuam, longeq́; a ueritate abhorrentem ſemper iudicaui, atq; omiſſa etiã chriſtianæ doctrinæ authoritate multis, ac ualidis phyſicæ ſcientiæ argumentis infirmari. Quantum enim inter homines, beſtiasq́; intereſt, id cuiq; hominis interiorem formã intuenti luciđiſſime patebit, eius uero ſingularis excellentia, uirtus, atq; diuinitas ita demũ intelligetur, exacteq́; habebitur, ſi erit tota humani corporis fabricatio perſpecta, omniſq́; eius figura, atq; perfectio: ſiquidem prouidens natura omnium parens ęquiſſima cuiq; animanti corpus, prout animæ dignitas ac uires poſtulant, elargitur. Eam ob rem ego a primis adoleſcentiæ

temporibus quãprimum rerũ naturę ſtudio flagrare cœpi, ſemper animæ, cauſarumq; in animalis corpore latentium cognitioni neceſſarium eſſe duxi mortuorum corpora incidere, & eorum uiſcera atq; inteſtina ſcrutari, ut oculis noſtris ſubiicerentur, quæ natura ante occuluiſſet, poſitus, color, magnitudo, figura, ordo, mollitudo, durities, læuor, aſperitas, proceſſus, receſſus, contactusq́; membrorum: Mos ille autem uiuos incidendi, ut Herophilus quõdam, Eraſiſtratusq́; fecerunt, quia nimis crudelis uidebatur, multis iam ſæculis exoleuit. Simul igitur hæc ipſa ſpeculati fuerimus per eam, quæ a græcis ſapientibus ἀνατομή, a noſtris diſſectio nominatur, haud quaquã amplius dubitabimus, num homo cæteris ſenſu præditis animantibus ſit longe diuinior, quando in corpore, ſupra, quam ſint alia, mirabiliter atq; ambitioſe diſpoſito anima tot in ſe motionum principiã, tot diuinas uirtutes poſſidens contineatur. Id ego (ut ante dixi) certò ſciens, quæ docti ueteres, quorum libri ad manus meas peruenerunt, de diſſectione literis prodidere, accurate, diligenterq́; perlegi: inter quos hi principes mea quidem ſententia claruere, Hippocrates author uetuſtiſſimus, Ariſtoteles, Diocles, Eraſiſtratus, Praxagoras, Herophilus, Aſclepiades, Euripho, nonnulliq́; alii. Horum omnium nouiſſimus pergami in Aſia natus Galenus omni literarum genere cumulatiſſimus plura ad hanc rem pertinentia uolumina luculentiſſime conſcripſit, totamq́; de diſſectione rationem abſoluit, & ſi eorum quædam temporum uitio intercidere, cęterum cum inter græcos (quod ſciretur) nemo poſt Galenum hunc in philoſophia locum artificioſe tractauiſſet, ſuperioribus menſibus liber Theophili

Protoſpatharii

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
6261/A

Protoſpatharii de humani corporis apparatu in ma- nus meas inopinatò incidit, idq́; opera Franciſci Fri- gimelii præceptoris mei uiri omnibus bonis arti- bus ornatiſſimi, ſed præcipui Hippocraticæ & Ga- lenicæ medicinæ illuſtratoris: Eum cum attentius curioſiusq́; legiſſem, lætatus planè ſum, & librum approbaui, dignum enim doctorum uirorum le- ctione arbitratus ſum, nam quicquid ferme ſeptem- decim ampliſſimis uoluminibus de membrorum uſu Galenus explicauit, totum id quinque libellis Theo- philus comprehendit. Quȩ ſane breuitas neq; man- ca eſt, neq; obſcura, aut iniucunda: quem enim Ga- leni exuberans copia fatigauerit, hunc Theophili dilucida, ordinataq; breuitas recreabit. Qua tem- peſtate, ſub quo Cæſare uixerit, parum inter aucto- res conſtat, neq; ipſe de ſe quicquam, quod adhuc legerim, literis commendauit. quod Galeno poſte- rior, quod chriſtianus fuerit, nemo eſt, qui (modo eius libros euoluerit) ulla ex parte ambigat. Verum quiſquis ſit, quo uelis ſæculo natus, homo eſt planè doctus, & de medicina benemeritus. Quamobrem e- ius librum de ſtructura hominis græce ſcriptum in latinam orationem, quam potui, fideliſſime conuerti, ut eius uſum pluribus impartirer, & aliqua exercita- tione homine libero digna mentem meam excole- rem: quam eleganter autem, quamue perſpicue id præſtiterim, alii diiudicent. Illud tantum monuero, enixum quidem me, ut latine loquerer, ſed ubi la- tina me uerba defecerunt, in rebus inuſitatis uſum uerbis interdum non auditis, interdum græcis, qui- bus multis iam utimur pro latinis, plȩbiq́; medico- rum notiora ſunt, quam noſtra. Ergo mirari deſinant Grammatiſtæ, ſi, quod græci faciunt, nobis etiam

 concedendum

concedendum petimus, ut noua rerum latinis nouarum nomina fabricemur, ut aiebat M. Tullius, aut ex aliis transferamus, semperq; illius Galeni, Platonisq; dicti mihi ueniebat in mentem, uerba iis esse negligenda, quibus multarum magnarumq; rerum contemplatio esset proposita, laudandamq; magis orationem, quæ uerbis apertioribus, (modo ne forent prorsus barbara) quā quæ limatioribus uteretur. Conuertimus præterea admodum breuem, sed perutilem de purgantibus medicamentis sermonem Hippocratis Coi scriptoris locupletissimi apud omnes cultiores gentes nominis sui celebritate notissimi, qui longis annorum spatiis ad hæc usq; tempora in diuturna obscuritate delituit: ex quo quàm falsi sint triuiales nostræ ætatis medici, qui bonis semper oblatrant, euidenter deprehenditur, neq; hæc uideatur aliena Corui, Olorisq; societas: siquidem rationabile & æquum est, eum, qui sectione totam corporis coagmentationem oculis subiecerit, hanc salutaribus auxiliis, inter quæ purgatoria extant præcipua, in secunda ualetudine conseruare. Hosce meos primogenitos labores, hasce agelli nostri primitias cui offerrem, cui tanq̄ numini dicarem, diu fui pendens animi, neq; enim parui interest, quo quicquam duce ac auspice feceris: hanc tandem animi nostri perturbationem discussit sacri atq; Augusti nominis tui recordatio Andrea Corneli grauissime ac integerrime Antistes: simul enim atq; te mens mea cogitauit, placuit, tibi ingenii nostri fœtum nuncupare: primum quidem me temeritatis suppudebat meæ, deterrebatq; tanta fortunæ tuæ amplitudo, te nāq; Cornelia familia antiquissima, & totius Italię, ne dicam Europæ clarissima natum non ignorabam,

ex qua

ex qua omni laudum genere florentissimi uiri prodiere: qui opibus, armis, consilio Venetam Rempublicam omnium hodie in terris felicissimam iuuere, atq; auxere, inter quos fuit Marcus Venetiarum princeps illustrissimus, fuit Georgius Veneti exercitus aduersus Philippum Insubrium regulum imperator, qui apud illum etiam reipublicæ nauans operam interiit. fuit Marcus eius filius miles fortissimus, ex quo filia nata est Catherina illustris fœmina tam exquisitæ formæ, tam insignis pudicitię atq; uirtutis, ut Iacobus Cypriorum Rex eam uxorem flagitauerit atq; duxerit. fuit Georgius eodem natus auus tuus procuratoria, militari, atq; imperatoria dignitate præclarus, sed liberorum splendore beatior. duos enim habuit in Romana curia eximios Cardinales, Marcum iam ad superos profectum, Franciscum adhuc inter mortales summa cum laude uiuentem, sanctitate morum, ac sapientia omnibus admirabilem, & Maximo Pontifici periucundum, tertium Andream Archiepiscopum Spalathrensem, Ioannem, Hieronymum ambos egregios in Republica uiros, optimos patritios, maximos Senatores, quorum prudentia atq; consilio potissimum Venetus Senatus utitur, & eos aliquando ad summos Magistratus prouecturus est: præter hos Iacobum patrem tuum nunc Patauii patriæ meæ præsidem sapientissimum, de quo ut cætera sileam. (ne assentari præsenti uidear) illud tantum dixisse liceat, eum ad urbes regendas a natura institutum esse atq; informatum. ipse nāq; inuiolatam iustitiam & seueritatem ita comitate & mansuetudine moderatur, ut omnes eum metuant æque ac diligant, proinde omnes libidines, omnia scelera ob iustitiæ metum ex hac nostra ciui-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
6261/A

tate exterminantur, nulla est licentia gladiorum, nullus est facinori locus. Rursum tota ciuitas ob eius suauitatem, placidosq; mores hylarescit, & eum non præsidem, sed parentem optimum populari uoce decantat. Iis maioribus, hoc tu parente genitus, pontificatu non magis illustris, quam pontificatum illustrans, corporis regia quadam specie uenerandus, animi bonorum fœcundissimus, græce, latineq; in primis doctissimus undiq; (ut semel dicam) ingens occurrebas. Iccirco immensa premebat animum cura, ne quæ tibi dicarem, nimis leuia, minimeq; te digna essent, contra me reficiebant atq; hortabantur tuum mite ingenium & spectata humanitas, & nulli te salutanti interclusus aditus, quq; nemini unquam negatum audiui, animi sui studium atq; amorem erga deos, erga principem uirum, quoquo modo possit, declarare. Hæc igitur in præsentia ad te perexigua non sine pudore ac trepidatione mittimus uir amplissime, mihiq; summa semper ueneratione obseruande, ut nactus interdum parum ocii succissiuis saltem temporibus legas: quanto enim humana species brutis sit præstabilior, quanti sit facienda anima tam diligenter, tam curiose extructum domicilium incolens, qua tandem illud sit arte seruandum, hę nostrę lucubrationes te docebunt. In posterum tibi in celsissimo, (quod Dii uelint) humani generis fastigio posito ampliora munera nos etiam, quam nunc, ditiores offeremus, sacrificiaq; adorantes maiora litabimus. Vale.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
6261/A

THEOPHILI PROTOSPATHARII DE corporis humani fabrica Liber primus, per Iun. Paulum Craſſum patauinum in latinum ſermonem uerſus.

Prohemium. Cap. 1.

OMNIVM animantium genera quadrupedum, reptilium, uolucrum, & aquarum colentium, dei arbitratu eſſe genita diuina nobis teſtantur uolumina. Inquiunt enim, producat terra animam uiuentem per ſingula genera, quadrupedes, & reptilia, & feras: & iterum, producant aquæ reptilia animarum uiuentium per ſingula genera, & uolatilia uolantia ſuper terram per ſtabilimentum cœli: hominem autem ſolum manu Dei creatum eſſe nos docent ſacrę literę, aiunt enim hominem finxit glebam terrę capiens, & in faciem ipſius afflauit ſpiritum uitæ, & factus eſt homo cum anima uiuente.

Dicenda proponit. Cap. 2.

IGITVR cum homo a Deo noſtri opifice ex anima & corpore conſtans factus fuerit, anima quidem intellectuali, & incorporea, & inuiſili, corpore autem ſenſili & compoſito, de eius compoſitione ſermonem faciamus, unde componitur ex quot & qualibus conſtat partibus, & quænam eſt eius partium functio, & unde prodit eorum motio, & quibus de cauſis hæc ſingula ad hunc modum inſtituta ſunt.

De

De membrorum diuisione. Cap. 3.

IGITVR Alia corporis membra animalia siue animata sunt, alia corporea & naturalia: rursus ex animalibus alia mouentia, alia sentientia: naturalium uero aliqua uitalia, aliqua nutrientia. Caput autem, manus, crura, pectus, lumbi maiora creata sunt & capaciora inter cæteras corporis partes: his enim omnia membra continentur naturalia, animata, uitalia, & nutrientia: in primis itaq; de continentibus partibus habeatur oratio, ut decenter eorum positus, forma, functio, & usus sese habeant. cæterum quoniam & ex his membris nõnulla uitæ causa creata sunt, ut caput, pectus, & ilia: nonnulla melioris uitæ, ut manus, & pedes.

De manibus. Cap. 4.

PRIVS De manibus sermo sit, apposite uidelicet eas esse compositas, cumq; ex humero, cubito, & summis manibus cõstent, a summa manu nostra ordiatur oratio. tm̃ uidelicet sapientiæ atq; artis in ea fabricanda naturam ostendisse, ut nondum tota a tam claris uiris tanto tempore uestigata inueniri potuerit. Cæterum quoniam conditor nostri Deus adeo sapiens est, ut quicquid ab eo creatum est, pluribus usibus non uni tantum, duobusue, aut tribus sit accommodum: propterea iam facillimum fuerit, multos ex his, quæ obscuriora sunt, prætermittere quępiam: tu igitur tecum cogita in animalis corpore nihil esse ignauum, nihil immobile, sed omnia uariis modis decenter structa utilem operam præstare, diuinas facultates ipsis summo creatore

Nihil est in nostro corpor ignauũ

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
6261/A